

Europese top-100 van agrifood coöperaties

NICE/Nyenrode heeft ook dit jaar een top-100 opgesteld van coöperaties in de Europese land- en tuinbouw. Met een gezamenlijke omzet van EUR 144 mrd gaat het om forse bedragen. Ten opzichte van 2005 realiseerden deze coöperaties gemiddeld een groei van 4,8%. 'Nederland Coöperatieland' behoort absoluut tot de Europese top.

Onno van Bekkum¹

De lijst telt 13 Nederlandse coöperaties die met bijna EUR 19 mrd 13% van het totaal uitmaken. Nederland volgt daarmee de Duitsers (16) en de Fransen (30), beiden met EUR 31 mrd. Gedrieën nemen ze 57% van de totale omzet voor hun rekening. De hoogstgenoteerde Franse onderneming komt pas op de tiende plaats: multipurpose coöperatie *Terrena*. De eerste Duitse coöperatie staat al op twee: de 45% beursgenoteerde aan- en verkoopcoöperatie *Baywa* met een landbouwaandeel in de omzet van bijna 40%, niet in boerenhanden, maar in die van een aantal coöperatieve banken. Met 44% beursgenoteerd *Südzucker* op vijf en aan- en verkoopcoöperatie, bouwbenodigdheden- en energieleverancier *Agravis* op zeven doet Duitsland goed mee in de top-10. Denemarken telt slechts zes coöperaties in de lijst, maar die zijn samen wel goed voor 12% van het omzettotaal. Grote Denen zijn *Arla Foods* (#3, deels Zweeds en momenteel bezig het lidmaatschap open te stellen voor Engelse melkveehouders) en *Danish Crown* (#4). Finland sluit de landentop-5 af met vier coöperaties en een gezamenlijk omzetaandeel van 9%, grotendeels afkomstig van lijstaanvoerder *Metsäliitto*, de coöperatie van boseigenaren actief in de houtproductie en papierindustrie.

VERSCHILLENDE SECTOREN

De grootste sector is de zuivel (30%), gevolgd door vlees (13%) en akkerbouw (incl. suiker) (12%). De wat minder eenvormige sector aan & verkoop, wisselend in meer of mindere mate akkerbouw dan wel veeteelt 13%. Soms zit er ook energielevering of zelfs -productie bij. Dan schuift het al redelijk op richting de nog diffusere 'multipurpose' coöperaties (17%, grotendeels in Frankrijk): voor een belangrijk deel actief in de aan- en verkoop voor de akkerbouw en veehouderij, maar vaak ook nog in vleesverwerking, zuivel en de plantaardige sectoren. Opmerkelijk is de actuele stoelendans

bij de multipurpose coöperaties: je ziet overal op sectorniveau allianties en joint ventures ontstaan met andere (multipurpose) coöperaties en particuliere ondernemingen. Voorbeelden zijn *Unicopa*, *Coopagri Bretagne*, *Agralys*.

'Nederland Coöperatieland behoort absoluut tot de Europese top'

Snelste groeiers zijn achtereenvolgens: de Deense voerlevecancier DLA Agro (51% 2006/2005) door de internationalisering van de coöperatie met Noorse, Zweedse en Finse ledencoöperaties (en particuliere ondernemingen); de Deense pelsdierhouderscoöperatie *Kopenhagen Fur* (38%; Denemarken volgt China op de voet als grootste producent wereldwijd) en de suikerbietencoöperaties 'ons eigen' *Cosun* (29,7%; waarin pro forma CSM Suiker al is meegerekend) en het Franse *Tereos* (29,6%). Voercoöperatie ForFarmers (+24%) is ook weer 'terug' in de top-100.

FARMER-OWNED

Een paar 'farmer-owned' ondernemingen staan wel in de lijst maar is in de totalen niet meegerekend, waaronder 'boergenoteerd' *Vion*, *Nordzucker* en *Aveve*. Laatstgenoemde is eigendom van de Boerenbond in België. De Ierse *Kerry Group* wordt ook genoemd, maar niet genummerd. Van de onderneming die in 1986 naar de beurs ging is inmiddels nog minder dan 24% eigendom van de coöperatie. Sindsdien is de omzet er overigens wel verveertienvoudigd. ■

Voetnoot

¹ Dr.ir. Onno F. van Bekkum is senior onderzoeker bij Nyenrode (NICE); www.nyenrode.nl/nice

EUROPESE AGRICOOP TOP-100 (OMZET 2006; IN MILJOENEN €)

#	NAAM COÖPERATIE	LAND	SECTOR	OMZET	+/-
1	METSÄLIITTO	FI	B	9.270	7%
*	VION	NL	VL	7.413	18%
2	BAYWA	DE	AV, EN	7.300	12%
3	ARLA FOODS	DK	Z	6.100	-2%
4	DANISH CROWN (SEP07)	DK	VL	5.942	-9%
5	SÜDZUCKER (FEB07)	DE	S	5.347	8%
6	FRIESLAND FOODS	NL	Z	4.675	6%
*	KERRY GROUP	IR	Z, IN	4.650	5%
7	AGRAVIS	DE	AV	3.925	8%
8	CAMPINA	NL	Z	3.624	2%
9	LANTMÄNNEN	SE	A-AV	3.563	13%
10	TERRENA	FR	A-AV	3.100	0%
11	FENACO	CH	AV	2.948	6%
12	HUMANA MILCHUNION	DE	Z	2.930	5%
13	INVIVO	FR	A-AV	2.845	-3%
14	DLG	DK	AV	2.323	15%
15	TEREOS	FR	S, EN	2.277	30%
16	FLORAHOLLAND	NL	BL	2.136	7%
17	IRISH DAIRY BOARD	IR	Z	2.047	4%
18	SODIAAL (05)	FR	Z	2.016	2%
19	SOCOPA	FR	VL	2.000	5%
20	NORDMILCH	DE	Z	1.940	-4%
21	TINE	NO	Z	1.863	2%
22	GLANBIA	IR	Z, IN	1.853	1%
23	NORTURA	NO	VL	1.811	22%
24	SÖDRA	SE	B	1.756	4%
25	BLOEMENV. AALSMEER	NL	BL	1.750	4%
26	COSUN	NL	S	1.737	30%
27	WESTFLEISCH	DE	VL	1.670	4%
28	VALIO	FI	Z	1.621	3%
29	RWZ RHEIN MAIN	DE	AV	1.604	7%
30	DLA AGRO GROUP	DK	AV	1.539	51%
31	AGRIAL	FR	A, V, Z	1.520	4%
32	COOPAGRI BRETAGNE	FR	A, MP	1.453	1%
33	EMMI	CH	Z	1.451	12%
34	THE GREENERY	NL	G&F	1.448	-3%
35	UNICOPA	FR	VL, Z, AV	1.400	0%
36	CECAB	FR	G&F, MP	1.313	0%
37	FELLESKJOPET	NO	AV	1.286	2%
*	NORDZUCKER (FEB07)	DE	S	1.236	-5%
38	LANDGARD	DE	G&F, BL	1.149	14%
39	HAGE KIEL	DE	AV	1.146	18%
40	CHAMPAGNE CEREALES	FR	A	1.115	6%
41	SWEDISH MEATS	SE	VL	1.109	12%
42	ATRIA	FI	VL	1.103	13%
43	CRISTAL UNION	FR	S	1.100	12%
44	LIMAGRAIN	FR	A	1.093	-8%
45	HOCHWALD	DE	Z	1.070	5%
46	EPIS CENTRE	FR	A	964	-3%
47	CONSERVE ITALIA	IT	G&F	962	5%
48	COOPERL-HUNAUDAYE	FR	VL	940	-1%
49	HK RUOKATALO	FI	VL	934	6%
50	GRANAROLO	IT	Z	908	2%

#	NAAM COÖPERATIE	LAND	SECTOR	OMZET	+/-
51	EVEN	FR	Z, MP	893	1%
52	COREN	ES	VL	866	3%
53	ZG RAIFFEISEN (05)	DE	AV	835	6%
54	EURALIS	FR	A, MP	829	0%
55	DAIRY F. OF BR. (MAR07)	UK	Z	821	-6%
56	MILK LINK (MAR07)	UK	Z	749	-12%
57	BAYERNLAND	DE	Z	728	-1%
58	MILCOBEL	BE	Z	688	0%
59	FIRST MILK	UK	Z	687	-13%
60	CAPSA	ES	Z	683	0%
*	AVEVE	BE	AV	676	1%
61	CEHAVE LANDBOUWB.	NL	AV	664	-8%
62	LACTOGAL	PT	Z	658	-4%
63	GLAC (05)	FR	Z	641	42%
64	KOPENHAGEN FUR	DK	BONT	656	38%
65	3A (05)	FR	Z	634	-28%
66	AVEBE	NL	A	625	-6%
67	MAISADOUR	FR	A, MP	617	0%
68	UNEAL	FR	AV	597	-6%
69	AGRIFIRM	NL	AV	580	6%
70	CEBECO GROUP	NL	VL	556	-11%
71	DAIRYGOLD	IR	Z	543	-35%
72	AGRALYS	FR	AV	540	-3%
73	APO CONERPO (05)	IT	F	530	2%
74	EURIAL POITOURAINE	FR	Z	530	0%
75	BERGLANDMILCH	AT	Z	525	3%
76	COPROB (05)	IT	S	522	32%
77	RWZ KURHESSEN-TH.	DE	AV	507	7%
78	GRAINFARMERS	UK	A	482	2%
79	MILCHUNION HOCHEIFEL	DE	Z	462	3%
80	LAKELAND DAIRIES	IR	Z	431	-3%
81	ANECOOP (SEP07)	ES	G&F, W	430	2%
82	UNITED DAIRY FARMERS	UK	Z	425	-3%
83	UNIPEG	IT	VL	419	-42%
84	TICAN	DK	VL	407	18%
85	GROUPE ARCO	FR	A, MP	400	19%
86	VIHENZENTRALE SÜDWEST	DE	VL	399	13%
87	MLEKPOL	PL	Z	394	3%
88	LE GOUESSANT	FR	A, MP	383	5%
89	UNION SET	FR	A, MP	366	-3%
90	ALLGÄULAND	DE	Z	360	2%
91	DOC KAAS	NL	Z	359	9%
92	CAP SEINE (JUN05)	FR	A	357	-5%
93	MLEKOVITA	PL	Z	350	5%
94	DIJON CEREALES (JUN04)	FR	A	350	16%
95	NOURICIA	FR	A	338	-8%
96	FORFARMERS	NL	AV	331	24%
97	LES V. DU VAL D'ORBIEU	FR	W	321	0%
98	NORRIAP	FR	A	317	-10%
99	FRESQ	NL	G	317	18%
100	TERRES DU SUD	FR	A, MP	313	-3%

Toelichting sectoren: A: akkerbouw, AV: aan- en verkoop, B: bosbouw, BL: bloem(bollen), EN: energie, F: fruit, G: groente, IN: ingrediënten, MP: multipurpose/diversen, S: suiker, VL: vlees, W: wijn, Z: zuivel

* Strikt genomen geen coöperatie; zie toelichting in de tekst